

หลักสูตรพัฒนาทักษะด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เบื้องต้น

นางสาวอุบลวรรณ วรรณใหญ่ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน
 ที่มา : หลักสูตร ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เบื้องต้น อบรมวันที่ ๑ สิงหาคม 2568 โดย นางสาวศรีสุดา แซ่เอ็ง
 และนายธงชัย จารุสุรเกษม และคณะ สังกัดสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล Thailand Digital
 Government Academy ฝึกอบรมผ่านระบบ E-Learning สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
 (TDGA)

1. รายงานสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

1.1 ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ การกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อ/หรือสร้างความเสียหายความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลได้

1.2 การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กลวิธีที่เป็นเหตุเป็นผลที่นำมาใช้ในการบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมินจัดการ ติดตามและสื่อสารสิ่งที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรมหน่วยงาน/ฝ่ายงาน หรือกระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อช่วยลดความสูญเสียในการไม่บรรลุเป้าหมายให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสแก่องค์กรมากที่สุด

1.3 ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง

1.3.1 เพื่อส่งเสริม ให้องค์กรมีการบูรณาการระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับการควบคุมภายใน

1.3.2 เพื่อสะท้อนการพัฒนา ในด้านการกำกับดูแลที่ดีขององค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์องค์กรที่ชัดเจน

1.3.3 เพื่อให้ฝ่ายบริหารเกิดความมั่นใจว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมาย

1.3.4 เพื่อเป็นกลไก ในการผลักดันให้องค์กรมีแนวทางการบริหารความเสี่ยง

1.4. ประเภทความเสี่ยง Risk Type มี 5 ประเภท ดังนี้

1.4.1 Strategic คือ การบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ชื่อเสียง/ภาพลักษณ์ สำนักงาน เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายระดับรัฐ กฎหมายสั่ง นโยบายขององค์กร รูปแบบธุรกิจ และข้อร้องเรียน

1.4.2 Operational คือ ความพร้อมของบุคลากร,รูปแบบ วิธีการ กระบวนการดำเนินงาน และการขึ้นทะเบียนบริการใหม่ เช่น การรักษาบุคลากร อัตรากำลังขาดการบูรณาการ

1.4.3 Financial คือ การบริหารจัดการงบประมาณ ค่าใช้จ่าย เช่น การขาดสภาพคล่องงบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ของภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

1.4.4 Compliance คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามคำสั่ง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร

1.4.5 Information Technology คือ การรักษาความลับ และความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ความถูกต้องเชื่อถือได้ของระบบ เช่น การเปิดเผยข้อมูล การแก้ไขทำลายข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

1.5 ปัจจัยความเสี่ยง (Risk Factor)

ปัจจัยความเสี่ยง หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน กระบวนการใด เมื่อใดและจะเกิดขึ้นได้อย่างไรและ ทำไม่ถึงเกิด ทั้งนี้สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการ ป้องกันความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง

1.6 ปัจจัยความเสี่ยงพิจารณาได้จาก

1.6.1. ปัจจัยภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย ฯลฯ

1.6.2. ปัจจัยภายใน เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับภายในองค์กร ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ ระบบการทำงาน ความโลภและจริยธรรมของแต่ละบุคคล ฯลฯ

1.7 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความ เสี่ยง โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิดผลกระทบ และระดับของความเสี่ยงนั้นๆ

1.7.1 โอกาสที่จะเกิด หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

1.7.2 ผลกระทบ หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

1.7.3 ระดับของความเสี่ยง หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละ ปัจจัยเสี่ยงแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ

1.8 องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงทางการทุจริต

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงทางการทุจริต ประกอบด้วย 5 ประการ ซึ่งครอบคลุมแนวทางการกำหนดนโยบายการบริหารงาน การดำเนินงาน และการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

1.8.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการบริหารความเสี่ยงทางการทุจริต มีอิทธิพล ต่อการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร การกำหนดกิจกรรม วิธีการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมภายใน องค์กรประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น จริยธรรม วิธีการทำงานของทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ รวมถึงปรัชญาและวัฒนธรรมในการบริหารงาน ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตเป็นส่วนที่สำคัญและมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปดำเนินการให้องค์กรบรรลุเป้าหมายทั้งด้านผลการปฏิบัติงานและการยอมรับของสังคม

1.8.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ คือ ขั้นตอนแรกสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงทางการทุจริต องค์กรควรมั่นใจว่าวัตถุประสงค์ ขององค์กรที่กำหนดขึ้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ดำเนินการด้วยการใช้ทรัพยากรขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรเป็นเป็นอย่างดี

1.8.3 การระบุความเสี่ยงหรือการบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) คือการระบุสถานการณ์ ปัจจัย และกิจกรรมที่มีความเสี่ยงในการเกิดการทุจริต ซึ่งองค์กรไม่สามารถ มั่นใจได้ว่าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ หรือมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ประกอบด้วย ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานหรือปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

1.8.4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) คือการประเมินโอกาสและผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อตามเหตุการณ์ ปัจจัย กิจกรรมที่ บ่งชี้ ขณะที่การเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งอาจส่งผลกระทบได้ในระดับต่ำหรือสูง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อย ต่อเนื่องอาจมีผลกระทบในระดับสูง การประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย 2 มิติ ดังนี้

- 1) โอกาสที่อาจเกิดขึ้น หรือเหตุการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด
- 2) ผลกระทบ หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นองค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อย

เพียงใด

1.8.5 การจัดการความเสี่ยง หรือการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เมื่อความเสี่ยงได้รับการบ่งชี้และประเมินความสำคัญแล้วต้องทำการประเมินวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการทุจริตที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยการพิจารณาทางเลือกในการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงการปิดโอกาส ความเสี่ยงทางการทุจริตทั้งหมดให้ได้ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงทางการทุจริตมีประสิทธิภาพ

2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

ได้เรียนรู้เกี่ยวกับความหมายและพัฒนาทักษะด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เบื้องต้น วิธีการป้องกันความปลอดภัยในการใช้ภัยทางคอมพิวเตอร์ว่ามีวิธีรับมืออะไรได้บ้าง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และชีวิตประจำวัน

3. การนำไปใช้ประโยชน์

การนำความรู้ที่ได้จากการอบรม สามารถไปใช้ในการปฏิบัติงานทางดิจิทัล และป้องกันตัวเองจากภัยทางไซเบอร์คุกคาม เมื่อต้องใช้งานอินเทอร์เน็ต การใช้โปรแกรมและการบริโภคข้อมูลข่าวสารต้องมีสติ ไม่หลงเชื่อข่าวที่ไม่มีที่มาที่ไป การเล่น social media มีสติก่อน กดแชร์ ไลค์ สามารถตั้งค่าความปลอดภัยสำหรับสื่อออนไลน์ต่างๆ ได้ดี